СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 180. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, вівторок, 5-го серпня 1947. No. 180. JERSEY CITY and NEW YORK, Tueday, August 5, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

АРМІЯ МАЄ ГОТОВІ ПІДЗЕМНІ ПЕЧЕРИ ДЛЯ ПРИМІЩЕННЯ ВОЄННОГО ПРОМИСЛУ

Вашингтон, 3 серпня. — Секретар війни Кенет С. Роял виявив, що його департамент розуміє значення воєнної продукції й тому уряд узяв під свою контролю 131 фабрик, щоб бути готовим на небезпеку. Кошти оперування таких фабрик досягли суми 3,500,000,000. Роял пригадав, що в минулому американська воєнна продукція перевищала всі інші нації й тому могла дати поміч до вигри у війні. Одначе в новітній війні Америка не буде мати часу на мобілізацію промислу, тому мусить уже тепер бути готовою відбити напасть наїзника кожного часу. Воєнний департамент готовий до воєнної продукції, а для її захисту зробив перегляд природних підземних печер і вигаслих шахт, у нідрах яких буде приміщений згаданий промисл. Окрему увагу присвячено на підземне приміщення атомових заводів і на винайдення для них приміщення призначено $150,000. На подібне розслідження підземних печер в Европі команда армії й маринарка вислала своїх знавців.

ТРИ БІЛЬЙОНИ НА СКЛАДЕННЯ СИСТЕМИ ШЛЯХІВ.

Вашингтон. — Агенція Федеральних Робіт оприлюднила звіт з праці над складенням одної системи шляхів на цілий край. Мають бути злучені усі існуючі шляхи в одну міжстейтову систему коштом трьох більйонів долярів. Система шляхів уможливить як найшвидший переїзд зі сходу на захід і з півночі на південь, а крім цього ще наскісь цілого краю. Такі шляхи дають 37,681,000 миль. Крім цього будуть ще проведені шляхи для сполуки 182 великих міст на довжину 2,319,000 миль. У більших містах будуть будовані шляхи на стовпах, щоб ними можна швидко переїжати до инших міст.

АТОМОВА СИЛА ДЛЯ ЗДОРОВЛЯ ЛЮДЕЙ.

Вашингтон. — Секція ісотопів при Юнайтед Стейтс Атомик Енерджі Комишен оприлюднила перший звіт з виробу ісотопів впродовж першого року для медичного, промислового і хліборобського вжитку. Секція твердить, що цей ужиток в будучності буде безмежний. Докищо вислано ісотопи до Клинтон Лабораторій в Овк Ридж, Тенн. до Барнард Інституту Шкірних Недуг у Ст. Луїс для лікування недуги рака і до 170 менших установ в 92 місцевостях. У стейті Ню Йорк 25 наккових інститутів дістали ісотопи.

РОДИНА РУЗВЕЛТІВ ВМІШАНА У ВОЄННІ КОНТРАКТИ.

Вашингтон. — Другий син президента Рузвелта, Еліот, добровільно зголосився свідчити перед сенатською підкомісією, що прослідкує воєнні контракти. Еліотові закидають, що він забавлявся коштом Гаверда Гюза, який був підприємцем будови літаків і дістав контракт на будову коштом $22,000,000, хоч проти такої будови заявилися шість адміралів. Еліот мав впливати на батька, президента Рузвелта, щоб таки будувати літаки для масового перевозу війська до Німеччини, хоч адмірали твердили, що це неможливе. Слідство веде сенатська комісія, якої головою є сен. Овен Брустер, з Мейн. Ціллю слідства є дійти до правди, чи при наданні контракту Гюзові були якісь надужиття. Деякі щоденники зводять це слідство до партійних й особистих порахунків між великими промисловцями. Навіть сен. Брустера втягнено в цей круговорот і тому він заявив, що добровільно стане на свідка в підкомісії, зрезигнувавши наперед з сенатської недоторканости.

ВТРАТИЛИ НАДІЮ НА ЗГОДУ В ФОРДА.

Дітройт. — Між автомобілевою юнією і підприємством Форда не дійшло до порозуміння на недільній конференції в справі наладнання спору й тому втрачено надію, щоб можна було заполагодити спір в понеділок 4 серпня. Йде про признання пенсійного пляну для робітників і про недопущення в новім контракті до постанови, що юнія буде відповідальна за шкоди, які вийдуть для підприємства, коли б так юнія вийшла на незаконний страйк. Тому, що Найвищий Суд рішив був, що знехтування закону не може входити в контракт, панує загальна опінія, що не вдасться найти способу обійти постанов навого робітничого закону Тефта Гартлія, який входить в життя за три тижні.

КЛОПОТИ З ІМІГРАНТАМИ З ПОРТО РІКА.

Ню Йорк. — Недостача мешкань викликала крізу в в іміграції з Порто Ріка, звідки прибувають свіжі імігранти тисячами до Ню Йорку. Є окремі летунські підприємства, які цею справою займаються. Мешканці Порто Ріка вважаються за громадян Злучених Держав, отже на ділі нема правної підстави недопускати їх до Америки.

„Мусимо грати в отверті карти з Росією" -- Ітон

Під повищим наголовком помістив у серпневім виданні літературного магазину „Америка" статтю Чарлз Ітон, голова комітету закордонних відносин у палаті репрезентантів. У ній взиває конгресмен до ставлення опору проти нечести, якої зазнає Америка від безупинного поштуркування збоку Росії, „брутальної й безоглядної нації". Він твердить, що нема як дальше легковажити росіян, бо їх є тільки, як мурашок. Війна минула, ми не маємо ніяких зобовязань супроти Росії й тому час отворити очі на затії, яких допускається Росія чи то в Обєднаних Державах, чи хоч би в нашому краю. Світогляду комуністичної Росії ніяк не можна погодити з нашим демократичним світоглядом, тому наша демократія не може погодитися з російською тиранією. Світ не може бути на-пів свобідний а на-пів в неволі. Треба з Росією заграти в отверту гру, а коли неможна буде спинити її походу, треба нам бути готовими до війни — твердить голова кангресової комісії закордонних відносин.

ПРИЇХАЛО ДВАДЦЯТЬ НОВИХ УКРАЇНСЬКИХ ІМІГРАНТІВ.

Ню Йорк, 3. серпня. — Кораблем Марін Флешер прибуло 500 нових імігрантів із скитальщини, між ними 20 українців, які були на скитальщині в Німеччині й Австрії. Вони приїхали під опікою Нешенел Кетолик Велфер Конференс і їх негайно відіслано до місць, звідки вони дістали афидевити. Між ними були люди, що поїхали до Шікаґа, Дітройту, до Питсбурга, Филаделфії, Ню Йорку, стейту Конетикат і Ню Джерзі. Це переважно люди в силі віку. Є теж кількоро дітей і двоє старших. Деякі з них виглядають недоживлені, одначе всі тримаються бадьоро.

Советський Союз приготовляється до нової світової війни

ЗІЗНАННЯ ЗВІЛЬНЕНИХ ПОЛОНЕНИХ НІМЦІВ ПРО СОВЄТСЬКУ ВОЄННУ ПІДГОТОВКУ ЗА УРАЛЕМ.

Виголоджені німці оповідають про жахливі відносини в Советському Союзі.

Берлін, 3. серпня. — Американське військове управління сьогодні офіціяльно повідомило, що звільнені зі советського полону німці вертаються до такої міри виголоджені і знеситені, що багато з них вже ніколи не будуть спосібні до праці. Всіх їх американці приміщують в окремих таборах, або дома та дають їм допомогу, щоб вдержати їх при житті. Після двох років советського полону та праці в советських таборах большевики звільнили полонених німців тільки тоді, як вони вже цілком нездатні не тільки до праці, але й до життя. В американську зону вертається зі Советів тепер пересічно по 1,500 німців тижнево. Вони однозгідно стверджують, що Совети за Уралем нагромаджують величезний військовий матеріял та гарячково приготовляються до третьої світової війни проти „фашистського капіталізму". Звільнених зі советської армії вояків включається негайно у воєнну індустрію за Уралем. Американські власті повідомили, що 10 процент повернених зі советського полону німців треба було відразу примістити по лікарнях. При цьому вони стверджують, що їхнє щоденне харчування не було багато гірше від того, що його має кожний „вільний" громадянин Советського Союзу.

Відень, 3. серпня. — В останньому часі Совети почали звільняти зі свого полону бувших австрійських і мадярських вояків. Всі ці бувші воєнно-полонені в Советах однозгідно стверджують, що не тільки вони, як воєнно-полонені, але й ввесь советський народ переживає справжнє пекло на землі. Вони стверджують, що половина советського населення працює для НКВД — тайної поліції та шпигує другу половину населення. Совети створили таке економічне положення, що хто хоче вижити, мусить мати щонебудь до діла з чорною торгівлею. Це з черги доконче мусить привести до „зустрічі" з НКВД і у висліді до можливостей скористати з „ласки" нового соєтського закону і не бути розстріляним, тільки засланим на примусові каторжні роботи. Кожний советський громадянин є сьогодні кандидатом на каторгу і кожний з острахом дожидає своєї черги. Теж звільнені зі советського полону австрійці і мадяри стверджують однозгідно гарячкову підготовку Советського Союзу до війни.

НІМЕЦЬКА АРМІЯ В СОВЄТСЬКОМУ СОЮЗІ.

СОВЄТИ ВИШКОЛЮЮТЬ 36 НІМЕЦЬКИХ ДИВІЗІЙ, З ТОГО 18 ПАНЦЕРНИХ

Париж, 30. липня. — Через советську залізну заслону продерлися довірочні інформації, що большевики зорганізували величезну німецьку армію, яка нараховує 36 дивізій, з того 18 дивізій панцерних. Деякі з цих дивізій ще мають зброю і танки, якими боролися проти большевиків. Початок цеї армії сягає ще до відомого „німецького визвольного комітету" маршала Павлюса після його поразки під Сталінградом. Опісля цей комітет переіменовано на „військовий комітет для віднювлення Німеччини". Армію змобілізовано з німецьких воєнно-полонених, змушуючи їх до того зменшуванням харчових приділів для тих, які відмовлялися. Сам маршал Павлюс має бути поважно хворий на туберкульозу, натомість велику активність розгортає ген. Зайдліц, що має велике довіря Кремля та советських військових кол. Офіціяльним командантом нової німецької армії в Советах має бути якийсь ген. Вагнер, а важливу ролю грає теж ген. Шорнер. Нова советсько-націстська німецька армія має бути сконцентрована в чотирьох місцях: в районі озера Ладога, біля Ленінграду, в районі Мінська та на Кримі. Кожна дивізія має назву німецького міста, або провінції. Наприклад, в Семферополі стаціонує т. зв. Панцерна Дивізія Мюнхен. Звертається увагу, що в Советському Союзі, за дуже малими початковими виїмками, майже не було судових процесів проти націстських воєнних злочинців.

СОВЄТИ ОБСТОЮЮТЬ ПРАВО ВЕТА В ЯПОНСЬКІЙ СПРАВІ.

АМЕРИКА ВІДКИДАЄ СОВЄТСЬКИЙ ПЛАН МИРОВОГО ДОГОВОРУ З ЯПОНІЄЮ.

Москва, 3. серпня. (ЮП). — Орган комуністичної партії, „Правда", помістила сьогодні статтю свого політичного редактора Леонтієва, в якій обстоюється советське домагання права вета (спротиву) в японській справі, базуючи його на „приступленні Советського Союзу до війни та світлих перемогах советської армії, що змусили японців до капітуляції". В американських коментарах підкреслюється, що Советський Союз приступив до війни з Японією вже тоді, як ця країна була переможена й не тільки не причинився до капітуляції Японії, але навпаки, ще на довго перед закінченням війни саботував японські намагання капітулювати перед американцями, відмовляючись від посередництва, зглядно не передаючи Америці японських побажань капітуляції.

Вашингтон, 3. серпня. (АП). — Представники департаменту стейту повідомили сьогодні, що уряд Злучених Держав рішив відкинути советську проти-пропозицію в справі мирового договору з Японією. Америка пропонувала конференцію 11 країн, що брали участь у війні з Японією, Совети, натомість відкинули американську пропозицію та видвигнули свою, домагаючись віддати цю справу Раді закордонних міністрів чотирьох потуг зі задержанням права спротиву кожною з них. Після відкинення советської проти-пропозиції, Америка, по всяких правдоподібностях, здійснюватиме свій план без огляду на Советський Союз.

ДВІ НІМЕЦЬКІ ФАБРИКИ В АМЕРИКАНСЬКІЙ ЗОНІ ВИРОБЛЯЛИ ЗБРОЮ ДЛЯ СОВЄТІВ.

Берлін, 2. серпня. — Виявилося, що дві німецькі фабрики в американській зоні Берліна виробляли воєнний матеріял для Советського Союзу. Заарештовано німецьких директорів фабрики й ціла справа опиниться в Контрольній Раді Союзників.

ПРИПИНЕННЯ ВОЄННИХ ДІЙ В ІНДОНЕЗІЇ

ПЕРША БІЛЬША ПЕРЕМОГА О.Д. В СПРАВІ МИРА.

Голяндці й індонезці послухали заклику О. Д.

Батавія, Джава, 3 серпня (АП). — Обидві воюючі сторони в Індонезії, голяндці й індонезці, повідомили сьогодні, що вони погоджуються на заклик Організації Обєднаних Держав та наказують своїм військам припинити воєнні дії. Діючий голяндський генеральний губернатор Губертус Й. ван Моок видав доручення голяндським військам припинити вогонь завтра опівночі. Уряд Індонезької республики видав проклямацію за підписом премієра, в якій теж стверджується згоду припинити воєнні дії та почати переговори. Індонезці висловлюють тільки сумніви, чи їх наказ припинити воєнні дії дійде своєчасно до всіх військових частин з огляду на недостачу відповідного звязку. Існують ще тільки деякі розбіжності думок щодо посередництва в переговорах. Голяндія погодилася на посередництво Злучених Держав Америки, натомість індонезці воліли б посередництво кількох держав. Перед переговорами ставиться ще цілий ряд вимог, наприклад, індонезці домагаються, щоби голяндські війська були відкликані на позиції, на яких вони були 20 червня, отже перед початком воєнних дій. Голяндці натомість сумніваються, чи індонезький уряд буде в стані перевести в життя наказ про припинення воєнних дій. Проте, прийняття заклику О. Д. обидвома воюючими сторонами вважається першим великим успіхом цеї міжнародної організації в справі миру.

ГОСПОДАРСЬКА КРІЗА В АНГЛІЇ.

Драстичні заходи уряду. В середу важлива проклямація премієра.

Лондон, 3 серпня. — Господарська кріза в Англії дійшла до такого пункту, що вимагає негайної драстичної акції, не дожидаючи на евентуальну допомогу в рямках пляну Маршала. В найближчу середу премієр Атлі зложить в цій справі декларацію, яку вважають найважливішу від часу проголошення війни в 1939 році. Заповідають цілий ряд драстичних заходів, насамперед повне припинення націоналізації поодиноких ділянок господарства, яку переводив лейбористський уряд, зменшення імпорту, скріплення раціоналізації і т. п.

ЕВРОПЕЙСЬКА КРІЗА ПРЕДМЕТОМ НАРАД

Париж, 3 серпня. — Завтра тут відбудуться важливі наради американських дипломатів в Европі, в справі зростаючої европейської крізи та потреб і можливостей американської допомоги. В нарадах візьмуть участь підсекретар стейту до економічних справ Вилйем Л. Клейтон, що сьогодні прилетів з Лондону, де відбув наради з британським урядом, та американські амбасадори Люїс Доглес з Лондону, Джеферсон Кефері з Парижа та Роберт Д. Морфі, дорадник при ген. Клеєві в Німеччині. Вони будуть в контакті з комітетами Конференції Европейської Співпраці в справі пляну Маршала, розглянуть цілість критичного европейського положення та предложать звідомлення урядові у Вашингтоні.

ДІМІТРОВ ПРО ПОЛОЖЕННЯ НА БАЛКАНАХ.

Білгород, Югославія, 3 серпня. — Болгарський премієр і колишній шеф Комінтерну Георгій Дімітров закінчив сьогодні свій побут в Югославії, де був гостем комуністичного диктатора Тіта. Вертаючи до Софії він заявив в потягу кореспондентам, що його відвідини принесли у висліді відповідний договір між обома країнами, який можна вважати за вступ до південно-словянської федерації. Окрему увагу Дімітров звернув на Грецію, заявляючи, що на Балканах так довго не буде миру, як довго в Греції не буде встановлений „демократичний уряд".

РУМУНИ ВТІКАЮТЬ ДО ТУРЕЧЧИНИ.

Істамбул, Туреччина, 3 серпня (АП). — Турецька преса повідомляє, що сьогодні осів у військовій зоні Дарданелів румунський літак, на якому було трьох військових старшин і сім цивільних пасажирів. Одного пілота, який відмовлявся керувати літака до Туреччини, вони вбили.

БЕЗНАДІЙНА СПРАВА МИРОВОГО ДОГОВОРУ З АВСТРІЄЮ.

Відень, 3 серпня. — Заступники міністрів закордонних справ чотирьох потуг, які мали за завдання підготовити мировий договір з Австрією, застрягли в безнадійній „мертвій точці" з огляду на советське становище в справі т. зв. німецьких посілостей.

БАЛТІЙЦІ ВТІКАЮТЬ ДО ШВЕЦІЇ.

Штокгольм, Швеція, 3 серпня. — Балтійські втікачі в советській зоні Німеччини почали масово втікати до Швеції, після того як большевики почали виловлювати їх та висилати на Сибір. Швеція погодилася дати їм право побуту, за виїмком тих, які служили в німецькій армії.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.
На рік $7.00
На пів року $3.75
На три місяці $2.00

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.
One year $7.00
Six months $3.75
Three months $2.00

За оголошення редакція не відповідає.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

МИРОВІ ЗУСИЛЛЯ АМЕРИКИ

Провідна роля Злучених Держав Америки в післявоєнному світі була логічним наслідком другої світової війни та витвореного нею нового положення. Вже сама участь Америки у війні мала виключно одну мету: привернути мир у світі. Після війни Америка на кожному кроці змагала тільки до одного: зберегти мир. Совєтський Союз, натомісць, що тільки з ласки та завдяки Америці та західним демократіям сам не заплатив смертю за свою злочинну дружбу з націстською Німеччиною та імперіялістичною Японією, почав загарбувати для себе якнайбільше післявоєнних руїн і згарищ, ставляючи рівночасно всякі перешкоди на шляху до мира. Америка не тільки зрезиґнувала зі своїх слушних претенсій, на які мала б право як головний переможець, але ще й приносить дальші жертви та доплачує астрономічні суми на відбудову навіть своїх вчорашніх ворогів, годує майже цілий світ, допомагає всіми силами і засобами, щоб тільки вдержати мир. Рішальна участь Америки в створенні Орґанізації Обєднаних Держав, роля Америки в усіх післявоєнних конференціях, великодушне відношення до ворогів та доброзичливе до союзників, Доктрина Трумана, Плян Маршала, ціла американська внутрішня і закордонна політика має тільки одну мету: вдержати мир.

Довкруги мирних намагань Америки обєднались теж всі інші миролюбні народи і всі спільно хотіли б дати і свій вклад в побудовання тривкого миру, як і давали його в переможне закінчення війни. Єдина країна, яка докладає всіх зусить, щоб цего миру не було, це Совєтський Союз.

В останніх днях на чолі світових подій висунулися дві справи: совєтське „вето" проти американської резолюції в Раді Безпеки в справі Греції та непроголошена війна в Індонезії.

В Індонезії голяндські війська розпочали акцію, щоб заставити індонезькі власті респектувати і виконати постанови Шерібонського договору між обома країнами. Індонезія була свого часу головним „калібром" у виступі Кремля, тоді за посередництвом свого слуги Дмитра Мануїльського, проти західних демократій. Яку ролю відіграли Совєти в теперішньому конфлікті, докищо невідомо. Але конфлікт є фактом й Америка взяла на себе обовязок посередничати в привернені мира.

Некомуністична Греція була колькою в большевицькому боці вже від самого закінчення війни. Не Греція, як така, не Олімп і не грецькі гори та острови, але Греція, як стратегічна база та точка випаду для совєтського походу на „допомогу пролетарам всіх країн", іменно на підбиття світу. Сьогодні вже ніхто не має сумніву, якими нитками шиті інціденти на кордонах Греції зі совєтськими сателітами; вони занадто грубі й червоні. Америка і в цьому випадку робить все можливе, щоб зберегти мир та забезпечити грецькому народові свобідне виявлення волі. Але це не є ціллю Совєтського Союзу і впарі з дальшими атаками на Грецію совєтських сателітів, прийшло совєтське вето в Раді Безпеки проти американських намагань ці атаки припинити. У висліді грецький представник в Раді Безпеки заповів за порадою Америки, що будуть пороблені „інші заходи" для встановлення миру. Не має сумніву, що в свій час вони будуть пороблені. Бо мир — це світове післанництво Америки.

Партійні місцеві правибори зі загальним значенням

Конгресмен Віто Маркантоніо зазнавав довгі літа небувалого відзначення у своїй конгресовій окрузі в Ню Йорку. Він бував поміщений на листі кандидатів аж трьох партій, тобто: Демократичної, Републиканської і Американської Партії Праці. При минулих виборах до конгресу він дістав кандидатуру лише двох партій, а це Партії Праці і Демократичної. Республиканська Партія поставила свого окремого кандидата, а за те, коли прийшов день голосування, хтось убив виборчого працівника цеї партії, Скотороджія. Всякі признаки вказували, що це злочин, сповнений прихильниками Маркантонія, одначе поліція досі не має на це свідків. Звісно, що комуністи підтримували й тепер ще підтримують Маркантонія за те, що він у конгресі в Вашингтоні все голосує по совєтській лінії. Маркантоніо під час свого довгого перебування в конгресі поріс у таку силу, що його вибрали головою Американської Партії Праці, яка має значення в стейті Ню Йорк, а через те він міг наставляти кандидатів в кількох округах, де ця партія має силу.

Що більше: Маркантонієва партія насилу впихалася в окружні організації самої Демократичної Партії і наставляла для демократів своїх кандидатів на партійних урядовців. Така аномалія мусіла вкінці отворити очі на небезпеку, що з Демократичної Партії вийдуть у майбутності конгресмени большевики, або хоч ви лише прихильники большевиків. Тому Демократична Партія в Ню Йорку рішила перевести чистку в себе дома. Саме на вівторок 29. липня були назначені правибори на партійних урядовців та членів повітового комітету в Ню Йорку. Маркантоніо із своїми партійними прихильниками і большевицькими попутчиками поробили всі можливі старання, щоб недопустити до вибору нікого з їхніх противників.

Минулими роками терор комуно-большевиків був такий загальний, що мало хто з небольшевиків відважився кандидувати, а при самому голосуванні не можна було ставити ніякого опору Маркантоніевій машині. Та цього року сталося інакше. Посадник міста Вилйем О'Двайер видав строгий наказ поліції не замикати очей на ніякі надуживання й потягати до відповідальности за терор. Серед таких засобів осторожности переведено вибори і Маркантоніо програв у двох округах, тобто в 10 й 8, а затримав силу лише в 15-тій окрузі.

Хоч ці вибори були лише виборами на кандидатів на урядовців партії, то вони мають значення на будучий вислід справжніх виборів. Хто не є назначений кандидатом, той не може бути вибраним до партійного уряду чи комітету. Такі партійні вибори переводяться в стейті Ню Йорку під авторизацію стейтового уряду, отже мають запоруку правосильности.

Хто бере участь в житті американських партій, той розуміє, що уряд партії має великий вплив при настановлюванні кандидатів на конгресменів, асемблименів і т. п. Загально говорять тепер, що Маркантоніо, програвши правибори в Демократ. Партії, тратить під ногами ґрунт у Ню Йорку. Це вказує теж, що терористична поведінка комуно-большевиків у Ню Йорку перевелася і до слова приходять правові сили спосеред громадянства. Це є теж знак часу в цілій Америці.

Хочуть обмежити дохід кооператив

Серед конгресменів появився рух за обмеженням свободи кооператив. Цей рух піддержує Комітет Дрібних Бизнесовців у палаті репрезентантів. На його чолі стоїть конгресмен Волтер Плосер з Мизури, завзятий ворог кооператив. На день 15 серпня назначене вже перше переслухання в комісії. Воно буде тривати до 25 серпня і матиме на цілі довести, що теперішні привілеї, якими втішаються кооперативи, не оправдані. Зокрема мають сільські і бизнесові кооперативи великі податкові полекші, а це помагає кооперативам у конкуренції з капіталістичними компаніями і підприємствами.

Коли переслухання в комісії буде покінчене, тоді найближча сесія конгресу дістане відповідний внесок для обмеження привилеїв кооператив.

Змагання до обмеження кооператив почали бизнесові організації вже давніше, одначе влада ще досі опирається на традиції, що кооперативний рух це спосіб самопомочі робітників і загалом незасібних людей проти загрози великих підприємств. Противники кооперативного руху твердять, що ці спілки вже так високо розвинулися, що вони розпоряджують мільйоновими капіталами й тому нема потреби трактувати їх як організацію бідних людей.

Після переслухання в конгресовій комісії поіде підкомісія на переслухання по різних стейтах. Бажаним було б, щоб громадяни, заінтересовані в кооперативнім русі, слідили за реченцями, в яких будуть такі переслухання відбуватися і щоб були готові від себе скласти відповідне свідоцтво. Переслухання в Олбені, столиці стейту Ню Йорк, відбудеться 19. серпня.

Микола Чубатий.

Україна проти України серед американських українців

В останніх днях червня перед американським конгресом з нагоди дебати над видатками для департаменту війни, зізнавав також шеф штабу американської армії ген. Айзенгавер. Під час тих зізнань, на запит одного із членів конгресу, чи побільшені видатки на військові цілі потрібні та чи існує нині небезпека війни впродовж найблищих 12 місяців, ген. Айзенгавер відповів, що така можливість існує.

Така заява з уст так авторитетної особи американського військовика хіба достаточно свідчить про повагу міжнародного положення. Небезпека війни для Америки існує навіть в найближчім часі. Це саме для американських українців повинно стати осторогою, що їм треба в таких напружених часах заховати всякі свої особисті амбіції та анімозії до десятої скритки, а думати тільки про створення солідарного фронту звереного проти ворога Америки й України.

Це потрібне американським українцям, тим більше, що серед іміґрації українського походження, на жаль назбиралося чимало червоного сміття. Тому нашим найблизчим збірним обовязком повинно бути вимести нашу власну хату та дати прибраний американській батьківщині елемент на сто відсотків надійний, що як частина американського громадянства сповнив би у важкій хвилині для Америки свій громадянський обовязок вірно і чесно, та з усіми геройчними зусиллями.

До внутрішньої солідарности, до внутрішнього замирення кличе нас повага хвилини ще й не тільки з огляду на наші обовязки супроти американської батьківщини, але теж з огляду на добро землі наших батьків, дідів та прадідів — супроти України. Хіба ніхто не сумнівається, що справа визволення українського народу нині стисло повязана зі справою Америки та справою цілого демократичного людства. Здається, що немов наближається ця хвилина вимріяна Шевченком, що Україна зможе при помочі старого Вашингтона дістати свого рідного Вашингтона з його праведним законом. Здається, що такі часи надходять і вони можуть прийти під одною умовиною, що українці по всему світу, і ці на рідних землях і ці громадяни Америки, Канади, Бразилії, Арґентини та других країн, зуміють видати зі себе демократичного провідника, українського Вашингтона.

На жаль це, що діється серед українців в Европі та це, що пробується робити тут за морем, захитує в людині віру, що українські люди в таку рішальну хвилину будуть спосібні видати зі себе Вашингтона, що приніс би в Україну праведний закон, справедливої національної та соціяльної демократії.

Від місяців доходили тривожні вістки зза моря, про внутрішню боротьбу поміж поодинокими групами української еміґрації. В останнім часі є немов признаки внутрішнього замирення в Европі, натомісць на терені Америки зачинається розпалювати міжусобиця поміж братами одного, так важко досвідченого, народу.

Наш старий літопис записує, що в давнину навіть в найважчі часи для України, боротьба поміж князями не уставала. Не уставала вона й тоді, коли половці чи пізніше татарва плюндрували українську землю. Нерідко одні та другі партизани натрапляли на того самого ворога — наїзника, що був приневолений робити лад серед господарів землі, на смерть розсварених українців.

Хоча в році 1240-1241 через Україну пересунулася страшна навала татарська, що переміняла Україну в купу румовища, це на свіжих попелищах розгорілася боротьба за найбільше безпечний закуток України, за Галичину, поміж правним наслідником князем Данилом та чернигівським претендентом Ростиславом, який на додаток до того лиха спровадив на Галичину ще й мадярів.

Таке враження відноситься нині, коли читаєш нові публікації, що мають американським українцям вияснити остогидну для них справу спору поміж двома крилами европейських українських націоналістів: поміж так званими мельниківцями та бандерівцями. Публікації витягають старі, добре вже й так відомі обвинувачення та стараються тим способом розпалювати ненависть поміж дітьми одного народу та ще й на далекій американській землі.

Чули ми про обвинувачення в провокаторстві під адресою відомих громадських діячів, тепер чуємо ми обвинувачення в братовбійстві знову під адресою відомих громадських діячів. Річ природна, що як тамті обвинувачення важко доказати, так само важко доказати обвинувачення других. На безсторонний розгляд справи треба би в першу чергу безстороннього суду, спокійної атмосфери та доступу до всіх можливих джерел судового доказу. Така річ могла б бути чесно зроблена тільки у вільній демократичній українській державі. Цього тепер зробити не можна, а годі домагатися від американських українців, щоби вони вірили на слово одній чи другій стороні. А раз дійсного стану ніхто нині доказати не всилі, то тоді виринає питання латинської пословиці: „Куї боно", на чию користь виходить витягання предмету сумної української распрі ще й в такий поважний час в житті українського народу, коли треба думати насамперед про майбутнє.

Раз одна та друга сторона мають себе за патріотів української землі, так нехай глядять про добро української землі. У розпалюванні обосторонних пристрастей нині абсолютно не заінтересована справа визволення України. Навпаки її добро вимагає повного втихомирення та принесення жертви зі своїх розпалених політичних пристрастей ради України і для України.

Читаючи публікації, повні жовчі та взаємної ненависти брата до брата, мимоволі виривається з уст посторонного глядача слова такої конструктивної постаті в історії України, якою був на початку 12-го століття київський князь Володимир Мономах: „Не губити Землі Руськія!" Не губіть своїми сварками та крамолами Землі Української, але думайте про її визволення. Так мусить сказати кожен українець по всему світу сущий.

В додатку до розпалювання боротьби двох українських европейських політичних груп тут на американській землі, серед американських громадян українського роду, вона стає чимсь таким незвичайним та диковинним, що людині важко собі прямо зясувати нерозумної такої міжусобиці. Що може американських українців обходити ця боротьба двох таборів українських націоналістів в Европі? Американські українці звязані правно зі Злученими Державами з американською країною. Сентиментом вони звязані з Україною, одначе з Україною як цілістю, з українською землею та з українським народом. Його доля та його страждання їх обходять. Справу України як цілости вони готові попирати в міру своєї змоги та в міру посторонних можливостей. Натомісць боротьба двох українських партій це річ байдужа для американських українців, і вони можуть тільки з великою прикрістю приймати до відома, що робиться спроба перекинути цю боротьбу тут, за море. Вона на українській землі чи серед европейської еміґрації шкідлива, а серед американських українців вона абсурдна і на неї шкода кожного зломаного шеляга. Вона повинна закінчитися та не викликувати міжособиць між американськими українцями, яким треба солідарности та єдности думки і для оборони Америки і для оборони справи визволення України.

Ол. Луговий. Права застережені.

Дажбожі Внуки

I.

НА ЧУЖИНІ МІЖ СВОЇМИ

88)

Незнайомий радо пристав. Не сидітиме на стації незнати чого. Не працюватиме у них, десь у сусідів може здибає. Идучи довідувався:

— Щойно півроку в Канаді, а вже автом керуєте? На фармерського сина ни чи зятя ви зовсім не виглядаєте!

— Не дивуйтеся! — казав Ростислав. — Якось доля моя так склалася. Першого дня по приїзді в Канаду, чи властиво до теперішніх тестів на працю, вже умовився про шлюб з дівчиною, а в три тижні одружився!

— Переписувалися, певно?

— Ні, де того не знали навіть про себе, що існуємо на світі! Судилося так!

Підійшли до авта. Поглянувши на Ірину — незнайомий не міг відвести від неї очей.

— Моя дружина! — Ростислав познайомив. На запитуючий зір Ірини — розповів їй причину, чому взяв хлопця, — подобався, мовляв, може щось знайдемо для нього. Говорив французьщиною, сподіваючися, що по англійськи чи німецьки той зрозуміє.

— Якийсь родимий, здається, хлопець! Попросимо батька! Ірина погодилася тою ж мовою.

— Ви певно з панів? — завважив на те новонайнятий. — Говорите різними мовами, та й обличча у вас панське.

— У цій країні кожний сам собі пан! — Ростислав відповів виминально. — Ви у мовах також, видно, розбираєтеся.

— Трохи! — незнайомий потвердив.

— Я й забув! Скажіть, як вас зовуть?

— Михайло Тридуб... А вас, — вибачте?

— Мого тестя — Володимиром Ставровичем, а нас — сказав своє й дружини імя і назвище. — А скажіть правду! По вас бачу, що й ви набули в краю якусь освіту! Кажіть, не соромтеся!

— Пізнаю, хто ви, по ваших іменах! Про себе, — як би вам, добродію, сказати? — Тридуб замявся. — Та, нехай! Мене поляки нагнали з семої кляси гімназії. Думав вчитися тут, але, бачу, не вдасться. Не на ті часи попав. Ледви заробляю на прожиток...

— Не потерпайте! Направиться з часом! — обоє обнадіювали.

Дружок добродушно відсунувся в куток, звільнив місце молодикові. Всю дорогу мовчали. В незрозумілій мові не говорили з тактовности, Тридуб міг думати, що його посуджують. В зрозумілій — везли ж хлопця на непевне. При чужому Ірина соромилася тулитися до чоловіка. Прикурила цигаретку, встромила Ростиславові в уста. Простягнула пачку Тридубові з коротким:

— Закуріть! Не нудитиметься сидіти мочки!

Той взяв, подякував. Поки приїхали до дому — вже поприїздили з поля. В гаражі, з авта вилазячи, Тридуб дивувався:

— У вас з поля так рано приїздять? У того полячка до десятої напотемки у полі товклися. А почнали пів до шостої.

— Такий з нього і фармер! У нас починають в семій, кінчають рідко коли пізніше семої ввечері. Дні коротші, а плата більша.

Новонайнятий обводив очима численні забудови — не виходив з дива. Притарахкотіли старим автом господар і Залужний. Ростислав потиху розповів про нового робітника. Виглядає розумним, симпатичним, — про освіту не згадав. — Взяли його, може що знайдеться. Жити треба, а йде зима!

— А ходіть сюда! — гукнув батько. Тридуб несміло підійшов, побажав доброго вечора. — От що, хлопче! З робітниками обійшовся б. Раз вже ці мої дітваки вас привезли, знайдемо роботу. Плачу по три й пів денно! — говорив коротко, по господарськи. — Керуєте кіньми? — Тридуб потвердив. — Ну, то запиши його, Ростиславе, на свою лісту. Беріть свої речі до хати! Вечеряти час!

Ірина пішла з батьком і Залужним. Ростислав вернув з новиком до гаражу. Думав — нова людина, може й не відважиться йти сама на вечерю. Йдучи до хати — Тридуб говорив Ростиславові:

— Просто не віриться! Там де я працював, платили два й пів за повних пятнадцять годин праці. Бачу, тут справді незвичайні господарі.

У нас більше одинадцятьох годин не працюють. Хіба що машину необхідно перетягати, часом докінчують довше. Отже, попрацюєте, повну сотку заробите. По молоченні — покажеться. Схочете — до снігу оратимете, а й в зимі робітників потрібно. Зимою ми всі житимемо в місті, тут робітники господаруватимуть! Обі мами, моєї дружини і моя, у місті й тепер живуть та провадять крамницю з одною сусідською дівчиною. Ще оженимо вас з нею. Дівчина гарна, розумна. Побачите її всіх у неділю.

— Ну, а ви що ж робите?

— От, так собі, то це, то те у жнива. Мені ні Ірині не дуже то дозволяють працювати! — Ростислав пояснив ніяково. — Через місяць пічнемо науку, — ми обоє зачислені вже в університет. Батько й матері освічені люди, надзвичай вирозумілі. Батько два роки Львівського університету закінчив, звільнений за взаємини з Франком і Павликом.

(Дальше буде).

ЗА ЗАЛІЗНОЮ ЗАСЛОНОЮ

(Як подають совєтські джерела).

Підсилюють колгоспи. Київ. — Колгоспи Львівщини одержали в цьому році 1 мільйон карбованців на підсилення колгоспних господарств, пів мільйона карбованців на закуп корів та телиць та — 350,000 на електрифікацію.

Працюватимуть і в неділю. Київ. — Комсомольці УССР одержали від свого центрального комітету доручення взяти участь у виполюванні засівів та в боротьбі зі сільськогосподарськими шкідниками. Це завдання має бути виконане при допомозі організування недільників (тобто працюючих в день відпочинку-неділю). До праці має бути притягнена й міська молодь.

Київське радіо про УПА й еміґрантів. Київ. — В авдиції, призначеній для українців, що живуть закордоном, спікер київського радія гостро накинувся на „Листа українських повстанців із Карпат до прем'єра Черчила. Назвавши повстанців „німецькими найманцями", „бандитами" тощо, спікер накинувся зчерги на англійців та американців, що толерують цих „фашистів" у своїх окупаційних зонах. Не поминув він і Черчила, що його теж зачислив між фашистів та „ворогів миру й демократії".

Ювілей совєтської прокуратури. — Київ. — Совєтська прокуратура відзначала 25-річний ювілей свого існування. З цієї нагоди відбулися в театрі ім. Шевченка в Києві сходини громадянства. Доповідь виголосив головний прокурор УССР, державний радник юстиції другої кляси, Руденко. Почесним головою зборів був Сталін. Збори вислали привіти Сталінові, — Хрущову та Кагановичеві.

Багато членів совєтської прокуратури наділено в цей день різними відзначеннями за „здійснювання та утвердження соціялістичної законности".

Серед дальших завдань совєтської прокуратури названо: „Боротьбу з халтурництвом, з усіми ворогами колгоспного ладу, що нарушують його явно чи скрито, з проступниками, що обкрадають державні каси, із саботажами в усіх галузях промислу з випуском недоброякісної продукції, з бюрократизмом, волокитством" тощо.

Письменники-депутати. — Київ. — П'ять членів спілки радянських письменників УССР обрано цього року депутатами до Верховної Ради УССР: Тичину, Бажана, Васілевську, Корнійчука та Рильського. Письменники УССР вирішили віддзеркалити у своїй творчості теж життя інших народів СССР.

Ванда Васілевська пише нову повість „Пісня над водами". Повість матиме кілька томів, третій том буде присвячений польській еміґрації в Казахстані.

Культурна хроніка. — Київ. — Луцький театр приготовив до постанови пєсу, що зображає життя та подвиги югославського партизана Бундича, який згинув на Волині в боротьбі з німцями.

— У 15 львівських вищих учбових заведеннях відбулися вписи студентів на новий семестр. Прийнято 3,500 нових студентів, в тому 600 на університет.

— На тлі повісти ген.-майора Вершигори „Люди з чистою совістю", що описує подвиги загону Ковпака та була нагороджена сталінською премією, київська кіностудія накручує фільм. Ця сама кіностудія накручує на узбережжі Чорного моря фільм, що представляє розбиття німецького полудневого фронту. Інший фільм змалює останні роки життя Т. Шевченка. Фільм „Радянська Молдавія" зобразить розвиток Молдавії під культурним, господарським та суспільним оглядом.

Комітет у справах мистецтв при Раді Міністрів УССР зорганізував пересувну виставку образів кращих художників УССР. Її показуватимуть в Грузії, Кавказі, Білорусі тощо.

— На передмісті Львова Клепарові — відкрито кіно. Ще одне кіно відкриють у центрі міста. Значить, Львів матиме 20 кінотеатрів.

— Київська кіностудія накручує фільм „Знову на батьківщині", що зображує життя українців-репатріятів, що вернулися до СССР. Київське радіо майже щодня надає репортажі із життя репатріянтів та розмови з ними. Репатріянти оповідають про „жахливі умовини перебування в Німеччині" та про „щасливе й радісне життя в УССР".

Київський оперний театр відновив постановку балету „Лілея" (музика Данкевича, балетмайстер — Галина Березова). В основу балету лягла поема Шевченка, музика оперта на народній творчості.

— Театральний гурток самодіяльности працівників Дніпробуду поставив нову пєсу „Інженер Сергеєв". Зміст пєси: Інженер Сергеєв — один з керівників заводу дістає при наближенні німців доручення висадити Дніпрогес у повітря. Виконанню доручення перешкоджує його співробітник інж. Талькін, який був працівником німецької розвідки. Сергеєв убиває Талькіна, забирає його папери та представляє себе німцям, як інженер Талькін. Діставши відповідальне становище на — Дніпрогресі, він виконує своє доручення — висаджує електрівню у повітря.

— Одеський оперний театр ставить нову оперу „Севастопольці", що зображає геройську оборону Одеси перед німцями.

— 25. м. м. відзначувано 120-ліття народження письменника Мирного. У доповідях вказувано на російські впливи у творах письменника.

Відбудова. — Київ. — У Сумах закінчується відбудова театру, що був знищений при відступі німцями.

— В Кременчуку здано до ладу нову кондиторську фабрику.

— В цьому році буде урухомлено в Сталінону 18 нових вуглиних шахт.

— Через Дніпрові пороги перейшов уже перший сплав лісових дараб. До кінця року має бути сплавлено Дніпром — 100,000 кубометрів дерева.

— У Сталінову будується перший в Донбасі маргариновий завод.

— У Мукачеві будується фабрику взуття, що повинна бпродукувати 800,000 пар взуття річно. Будова буде закінчена в р. 1948.

— У Житомирі почато будову торфобрікетного заводу, що має давати річно — 51,000 тон продукції.

(За „Часом").

СЬОГОДНІШНІЙ ЛЬВІВ

(Надіслане до „Свободи").

Не так давно швайцарська газета „Журналь де Женев" помістила три статті якогось поляка Войтовича з Кракова, якому вдалось на весну цього року побувати у Львові. В статтях багато цікавого матеріялу про Львів і його теперішнє совєтське обличчя.

На польсько-совєтському кордоні.

Продістатись сьогодні з Польщі на терен совєтського Союзу не така то легка справа. Зрозумів я це тоді, — пише В., — коли після довгих „хождєній" по різних урядах польських і совєтських і після одержання дозволу на переїзд кордону у виді аж 16 (!) різних документів — опинився я в прикордонному містечку Медика. (Сьогодні по польській стороні). Ждала мене тут прикра несподіванка. Застав я тут виключно совєтських вояків, а ще більше, коли мене завели до старшини прикордонної сторожі. Старшина цей дуже довго і докладно студіював усі мої перепустки і інші папері, дещо записав, врешті покивав головою і рішуче заявив: „Папери ваші в найбільшому порядку, але на відтинку Медики не вільно переходити кордону". Не помогли мої вияснення і товкмачення. Я мусів вертатись до Перемишля і продумати, що дальше діяти.

Перемишль — мертве місто.

Колись Перемишль нараховував около 50,000 мешканців. Сьогодні це наче вимерле місто. Здебільша зустріти можна тут тільки урядовців і вояків. Дістати кімнату в готелі — не має ніяких труднощів. Великий готель, у якому я опинився, був майже пустісенький. Та щоб одержати кімнату, треба було виповнити аж 6 (шість!) бланкетів. Я саме був зайнятий виповнюванням цих бланкетів, коли несподівано почув на собі якийсь зір. Оглянувшись, побачив я старшого пана, який вперто вдивлявся в мене — невже це агент НКВД?! — подумав я. Але ні, виявилось, що це мій краян — і я йому розказав про свою пригоду з невдалим переходом кордону.

Кілька годин пізніше я знову зустрів цю людину підчас обіду. Довкруги мене всі столики були заняті росіянами і в цілому ресторані тільки й чути було російську мову. Після обіду він хильцем підійшов до мене і на коридорі пошепки промовив: „Ваші документи і пашпорт Вам здались на ніщо, але я потраплю перевести Вас через кордон навіть у самій Медиці, а далі дістанетесь до Львова вже без труднощів".

Я дуже радо погодився на це тимбільше, що ця трансакція мала мене коштувати всього 4,000 зл. І справді наступного дня ранком заїхало авто і мій припадковий знайомий велів мені всідати. Це дещо мене здивувало, бо ж я був певний, що прийдеться переходити кордон в ночі. Однак ми негайно пустились у дорогу, і незабаром зупинились біля будинку прикордонної сторожі в Медиці, де тому 2 дні я безуспішно старався леґально дістатись на другу сторону!...

Мій провідник забравши від мене всі документи на переїзд кордону подавсь до начальника сторожі. По кількох хвилинах вернувся і наше авто спокійнісенько переїхало кордон, а вояцька стійка не то що не зупиняла нас, але віддала нам військовий салют!

По кількох хвилинах, мій знайомий зупинивши авто, промовив: „Ви вже на російській території, ось ваші документи". Я перечислив всі папери і побачив, що було їх уже не 16, „— а 17! За кілька годин я був уже у Львові.

У Львові.

Зчерги автор описує свої враження з побуту у Львові.

За час дворічного совєтського володіння — пише він — обличчя Львова змінилось куди більше ніж впродовж останніх 30 літ, коли це місто чотири рази міняло своїх володарів.

Внаслідок воєнних дій 1941-44 багато будинків знищено, а дворічне совєтське панування припечатало його вигляд. — Тут автор біддкається, що всі памятники польської культури щезли з міста зовсім, а на їх місці побудовано нові у типово совєтському стилю. Зовсім змінено теж назви вулиць і з доброго десятка моїх знайомих родин не віднайшов я ні одної. Всі виїхали — але куди — того ніхто не вмів мені вияснити.

Львів незвичайно перелюднений. Скрізь всевладно панує російська мова і до кого б я не звернувся по польськи — майже ніхто мене не зрозумів і я мусів, бажаючи щонебудь довідатись, говорити по російськи.

А врешті по кількох днях безнадійних розшуків я припадково зустрів знайому людину. Це був один купець з Перемишля. Він — не дуже радий був з зустрічі зі мною і з трудом пригадав собі, що ми знайомі. Оглядаючись довкруги себе, чи хтось з прохожих не звертає на нас уваги, запропонував пройтись до парку біля університету, де мовляв, можна свобідно поговорити. І щойно від нього як від очевидця я дізнався усієї правди про Львів і його метаморфозу.

„Виміна" населення.

З хвилиною, коли сов. війська зайняли Львів (липень 1944) проголошено т. зв. референдум (голосування). Громадянам Львова поставлено до вибору: або польське громадянство, або совєтське. Тих, що вибрали громадянство польське (не більше як 100,000) переселено продовж року на захід — до Польщі, решта 200,000 вирішила прийняти громадянство совєтське, в тому переконанні, що зможе зберегти своє майно і якось перетривати оце лихоліття — а сталось інакше. Не бажаючи мати будьяких національних меншин у прикордонній смузі, велів негайно видати усім цим полякам сов. пашпорти, та далі перевести в стан сов. громадян — і — в лютім 1946 року масово переселити на схід.

Шість ночей тривала акція примусового виселювання поляків зі Львова. На місце 200,000 вивезених приїхало 300,000 сов. громадян (здебільшого росіян) з усіх закутин Сов. Союзу. І така „виміна" населення відбулась на всіх землях прилучених до Росії.

Сьогоднішній Львів.

І оці нові пришельці до Львова постійно прибувають. Під теперішню пору Львів нараховує 800,000 (!) мешканців (тобто майже втроє стільки, що перед війною). Сов. влада старається надати Львову вигляд репрезентативного сов. міста. У Львові відчинено 42 кіна, 6 театрів, у яких виступають самі „кращі" сов. актори. Має Львів 80 прилюдних бібліотек, а студентів університету є стільки, що планують заснування другого університету. Це майже виключно пришельці з корінної Росії, Далекого Сходу, різних рас, різних національностей.

Дальше автор описує харчеві відносини у Львові, звертаючи увагу на те місто достатньо засоблене найрізнішими харчами і іншими продуктами. А проте найкраще процвітає тут торгівля на чорній біржі (золотом) і на т. зв. паску (нелегальна торгівля). Право проживати в місті мають найбільш заслужені громадяни СССР, тим то й не легко сюди дістатись. Треба мати спеціяльний дозвіл на побут — виданий центральними сов. властями. Першенство мають найбільш заслужені, воєнні інваліди і т. п. Тим то неодин сов. громадянин тільки і мріє про переселення до Львова.

Автор кінчить свій цікавий репортаж розумуванням, в імя чого Львів став так „упривілеєним" містом Сов. Союзу і доходить до висновку, що влада робить це виключно з пропаґандивних оглядів, і що прийде час, коли скінчиться оце „благоденствіє" совєтського Львова, як це бачили ми на прикладі теж колись винятково упривілеєних українських міст, м. і. Чернівців. (На Буковині у 1939/40 рр.), так, чи інакше — стверджує автор наприкінці — Львів є безсумнівно сьогодні тим сов. містом, яке користується найбільшою свободою.

Та чи довго?...

О. Семир.

Справа дискримінації знова перед конгресом

Пробою доброї волі американців не тільки проповідувати демократію, але також здійснювати, є їх відношення до законопроекту проти дискримінації зогляду на расу, релігію чи національне походження при найманню на працю. Такий законопроект — про створення постійної федеральної комісії для справедливого приймання на працю — ще раз внесено до конгресу.

Старання не допустити, чи бодай зменшити, федеральним законом цю несправедливу практику почалися тоді, коли ще існував за воєнного часу федеральний комітет справедливого прийняття на працю. Як відомо, він був створений наказом президента в 1943 році, з „твердою вірою, що демократичний спосіб життя країни можна з успіхом обороняти тільки за допомогою та підтримкою всіх груп, існуючих в її межах". Комітет, як установа воєнного часу, мав до діла з дискримінацією у закладах воєнного виробництва. Дуже обмежений в засобах після війни, Комітет подав в своїм звіті рік тому, що несправедливе відношення до нігерських, американсько - мексиканських та еврейських робітників — включаючи й ветеранів — відновилось з часу як воєнні заклади почали переходити на мирне виробництво. Комітет перестав існувати 30. червня 1946 року.

Тимчасом внесені законопроекти про створення сталого федерального Комітету перепали в 78 та 79 конгресі, головно через опозицію представників південних стейтів.

Законопроект в сучасним конгресі — „Айвес - Фултон Бил" — внесли 1. березня: до сенату — сенатор Айвес (з Ню Йорку), а до палати репрезентантів — конгресмен Фултон (з Пенсилвенії). Підтримують його члени обидвох політичних партій, а також багато організацій — релігійних, освітніх, професійних, ветеранських.

Беручи за основу існуючий закон в стейті Ню Йорк, законопроект Айвес-Фултон заявляє, що право на працю, без огляду на расу, релігію, колір, національне походження є „громадським правом всіх людей в Злучених Державах". Проте, законопроект не стосується „всіх". Він бере під свою опіку робітників в тих закладах, які мають до діла з міжстейтовою або заграничною торгівлею та в яких працює 50 або більше осіб. Там заборонене дискримінація при найманню або звільненню робітників і в умовах праці. Заборонене дискримінація в робітничих юніях, якщо в юнії є 50 або більше робітників, які працюють в закладах, що підлягали б закону. Законопроект не торкається стейтових та міських установ, тільки федеральних. Також не має примінення до не-прибуткових релігійних, братських, добродійних та освітних організацій.

Для переведення закону в життя має бути створена краєва комісія, призначена президентом і затверджена сенатом. Комісія має переводити докладні дослідження кожної скарги проти працедавця чи юнії за дискримінацію. Наколи комісія визнає, що скарга має підставу, вона буде старатися полагодити справу шляхом переговорів. Для тої цілі може творити стейтові, місцеві та окружні дорадчі, посередничі ради. Наколи в такий спосіб не вдасться полагодити суперечки, комісія може подати справу до федерального суду.

Одним з закидів проти федерального закону в цій ділянці є те, що мовляв стейти самі можуть вирішувати справу дискримінації проти робітників. Проте, хоч відповідні законопроекти були внесені в багатьох стейтах, тільки Ню Йорк, Ню Джерзі, Масачуестс та недавно Конетикат прийняли закони проти дискримінації. Як казав сенатор Чавез з Ню Мексико — співавтор законопроекту Айвеса-Фултона — федеральний закон потрібний для того, аби охоронити ті стейти, що мають відповідні закони, від несправедливої конкуренції тих стейтів, що таких законів не мають. Федеральний закон потрібний ще й тому, що чимало великих підприємств та юній мають свої заклади, чи відділи, розкидані по цілій країні. Зрештою, кажє сенатор Чавез, федеральні робітники можуть мати охорону тільки від федеральних законів.

Головним арґументом за ухваленням закону є слідуючий: „Практика дискримінації проти кваліфікованих робітників... є запереченням американського принципу свободи та рівних можливостей, вона розходиться з Конституцією та примушує значну частину нашого народу до низького рівня життя".

Законопроект Айвеса-Фултона є компромісовим, він змінює деякі вимоги попередніх законопроектів. Передано його до комісії. Коли він попаде до палати репрезентантів та сенату для рішення, треба надіятися, що демократичні принципи та американське почуття справедливости переможуть.

Загальна Рада — ФЛІС.

ГАРЯЧИЙ МАТЕРІЯЛ.—Члени відділу американської армії з назвою „Таск Форс Форнас" випробовують тенки на пустелі в околиці Юма, в Арізоні, під час полудневої температури 120 ступнів. Візники на танках носять тяжкі окуляри і прилади для віддихання, щоб захоронити себе проти пороху у цій найгарячішій і найбільш перепоненній порохом околиці Злучених Держав.

Іміграційні та натуралізацій-ні питання й відповіди

Питання: Я приїхав до Злучених Держав як імігрант чотири роки тому. Вже маю перші папери й звернуся за другими як тільки мине пять років мого перебування тут. Але американцям тяжко вимовляти моє імя. Маю з тим чимало клопоту. В який спосіб можу змінити моє імя?

Відповідь: Аплікацію на зміну імени можете подати разом з проханням про натуралізацію. Тоді Натуралізаційний Суд може змінити імя під час натуралізації та може видати посвідку про громадянство вже на нове імя. Звичайно Суд дозволяє такі зміни як представити задовольняючі пояснення. Коли зміна імени відбувається в часі натуралізації. Суд не вимагає ніякої окремої заплати за це. Звичайно, можете змінити своє імя також до, або після натуралізації, але в такому разі маєте заплатити судову оплату. Наколи б ви бажали змінити свое імя **після** натуралізації та дістати посвідку про громадянство на нове імя, маєте заплатити пять доларів за нову посвідку.

Питання: Мій чоловік дістав громадянство 7. лютого 1943 року. Місяць тому назад я подала прохання про другі папери для себе. Маємо двоє дітей — дівчину 12 літ та хлопця 20. Обоє роджені на Україні. Які їх права щодо громадянства?

Відповідь: Доки ви самі ще не дістали громадянства, обоє ваші діти вважаються чужинцями. Наколи ви станете громадянкою ще доки ваша дочка матиме 18 років, вона дістане громадянство в наслідок натуралізації **обох** родичів. Але ваш син, будучи старшим ніж 18-літний, має сам старатися за своє громадянство. Якщо він приїхав до Злучених Держав на стало тоді як йому ще не було 16 літ, він може зразу звернутися за другими паперами, не вибираючи перших, як тільки матиме 21 років, але прохання має подати до того як матиме 22.

Питання: Коли я працювала в Ю. Ес. О. в Европі, пізналася з одним молодим хлопцем, з яким листувалася після мого повороту до Злучених Держав. Тепер ми рішили побратися. Він народився в країні, іміграційна квота якої є дуже мала і виповнена. Що можу зробити, аби приспішити його приїзд?

Відповідь: Якщо маєте можливість поїхати до Европи і одружитися там з ним, він матиме можливість дістати першенство в квоті. Тоді, після одруження, маєте виповнити і подати до Іміграційного та Натуралізаційного Бюра у Филаделфії прохання Ч. 1-133 разом з документами про шлюб та про вашу можливість забезпечити чоловіка, аби він не став тягарем громади. Після затвердження вашого прохання, буде про це повідомлено відповідного американського консуля. Тоді ваш чоловік попаде в список тих, що мають першенство для отримання квотної візи. Коли прийде його черга, консуль видасть йому візу, наколи він відповідає всім іншим вимогам іміграційного закону.

НОВА ПРОФЕСІЙНА СИЛА ДЕНТИСТ Д-Р ВОЛОДИМИР СТАСІВ В ГЕМТРЕМК.

Американсько - українська громада в Гемтремк, Миш., дістала ще одну свою професійну силу в особі дентиста д-ра Володимира Стасіва.

Д-р Володимир Стасів народився в Дітройті, а свої сту-

Д-р Володимир Стасів.

дії дентистики закінчив в червні 1946, маючи тоді 24 роки. Негайно після того він вступив до Американської Армії, де перебуває ще досі в м. Селфридж Філл, Миш.

Д-р Володимир Стасів є сином наших громадян Петра і Каролини Стасівих, що мають споживчу крамницю в Дітройті та відомі зі своєї жертвенности на народні цілі. Громадяни Стасіви разом зі сином д-ром Володимиром загально відомі українські патріоти, членами У. Н. С. від 20 років. Батьки радіють, що їх син став першим професіоналістом українського походження в Гемтремк. Батькам складаємо щирі гратуляції, а синові, д-ру Володимирові якнайкращих успіхів.

Йосиф Крупка.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо спочатку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

10,775 Головач Катерини з с. Лодинка Дол. (Добромиль) від Павлюх Михайла.

10,776 Свірчинська Софії і Катерини з с. Радохонція (Мостиська) від Мельник Анни.

10,777 Губар Михайла, Дитькантюк Тофона, Коваль Тимофія, Стрельчук Луки з с. Зятківці від Крошко Івана.

10,778 Підстелний Грицька, Антона і Михайла з с. Смілої від брата.

10,779 Волошин Дмитра, Дебера Миколи з с. Радиничі (Мостиська) від Козак Івана.

10,780 Стефурак Томи з с. Рознів (Косів) від Стефурак Параски.

10,781 Грибінюк Василя, Майборода, Чигрин, Калмиків Петра, Зубальович, з Волчанського і Салтівського району від Могилич Петра.

10,782 Сатур Семена з с. Береги Гор. (Сянік) від Ільчишин Марії.

10,783 Злубко з с. Дорожів (Дрогобич) від Гарасим Романа.

10,784 Білецький, Тесля з с. Ляцьке (Добромиль) від Фартушок Евгена.

10,785 Гарбера Теодора і Михайла, Меліско Сточіцька від Міцак Марії (Гарбера) з с. Мохначне Ниж. (Новий Санч).

10,786 Кукуруза Юлії з с. Білоголови (Зборів) від Вигера Михайла.

10,787 Назаревич Катерини, Бревус Григорія з с. Білоголови (Зборів) від Сікора Марії.

10,788 Рекета Теклі (Кусінська), Фусяк Розалії (Дорош) з с. Тисьменица (Товмач) від Мандзюк Анни.

10,789 Молоко Іванни від Богач Василя.

10,790 Кобзей Доні з с. Заріча (Богородчани) від Кобзей Івана.

10,791 Свєдло Івана з с. Ногайськ (Таврида) від Кравців Віктора.

10,792 Фариняк Михайла і Григорія з с. Лімна (Добромиль) від Фариняк Бандирович.

10,793 Пясечний Василя з с. Заруда (Тернопіль) від Пясечна Агафії (Комендантчук).

10,794 Стопіцький Григорія, Пуріч Петра з с. Таращани (Чернівці) від Відлінський Дмитра.

10,795 Чорнобіль Льва, Ярошик Марії з с. Яричева Нов. (Львів), Зубкевич Катерини (Михалюк) з с. Малі Нагорці (Камінка Струмилова) від Сидорак Володимира і Зиновії (Павлук).

10,796 Воробель Марії з с. Волоча від Карась Володимира, мужа Анни.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮАРК, Н. ДЖ.

Не забули скитальців.

Дня 27. липня ц. р. громадяни Стахура, мали день радости з приводу вінчання їх донечки Гелени з Волтером Вигел. Пані Стахура є членкинею Допомогового Комітету, і тому сама пригадала членам, щоби не забути про скитальців. Пан Салабун в своїй промові попросив гостей, щоби зложили на ту ціль.

Збіркою зайнялись А. Соколовська і А. Віннік. Зібрано $30.25, що їх вислали до З. У. Д. Комітету в Филаделфії.

Жертву зложили: родичі молодої Стахура, молоді Вогел, обоє Шайняк, І. Настюк по $2; А. Віннік, В. Салабун, М. Соколовський, О. Лисак, Нікліско, Вітковський, М. Оліярчик, А. М. Бурда, Л. Бодна, Г. Матляк, Е. Лиско, А. Топорович, Сокольський, Мілбайр, П. Палівода, Оаклей, Дзевані, Шумнік, Б. Крук, В. Кларк, М. Шрамовит, Гомовський по $1; Н. Н. 25 ц. — Разом $30.25.

Анна Настюк, заст. секр.

10,797 Кобрин Олекси з с. Камінка Лісна (Ператин) від Швець Івана, сина Адама.

10,798 Дорошково Фемки з с. Радошковичі (Мінськ) від Дорошково Марії.

10,799 Гасюк Теклі (Лагоцька) від Менявський Василя.

10,800 Наконечний Томка з с. Чижів (Золочів) від Куйтан Теклі.

10,801 Олійник Степана і Марії з с. Устянова (Лісько) від Красневич Антона.

10,802 Домбровський Дмитра з с. Хотимира від Домбровський Василь.

10,803 Приймак Катерини (Сисак) з с. Ляцьке Шлях. (Товмач) від Мельник Михайла.

10,804 Бондарчук Олекси і Катерини з с. Тумашівці (Калуш) від Безрукий Івана.

10,805 Бондаренко Андрія з с. Шестеринці (Київ) від Бондаренко Наталії.

10,806 Іванусь Гната з с. Дзвиняч (Турка) від Згоба Миколи.

10,807 Лесик Романа і Єлисавети, Курцеба Евдокії, Німець Теодора, Мартинів Марії з с. Кальне (Стрий) від Худьович Василя.

10,808 Бривка Магдалини з с. Новошич (Самбір) від Бривка Анни.

10,809 Бахурська Катерини (Гемза) з с. Губники (Добромиль), Сосенко Осипа від Сосенко Розалії (Ковальчук).

10,810 Міллен Спірідона від д-ра Шляхтиченко Михайла.

10,811 Просить о афідевіт: Харук Ярослава, молода вдова зі Львова, фотографія заручена.

10,812 Добротовський Степана з с. Майдан Горішний (Надвірна) від Добротовська Василини.

10,813 Просить о афідавіт: Дуда Іван, літ 46, по фаху учитель, розуміє і любить господарство, з с. Любачів.

10,814 Просить о афідавіт: Іванюк Осія і Валентина, фотограф з с. Ратна.

10,815 Петришин Михайла з с. Старева (Добромиль), Левицький Михайла від Цепінь Степана.

10,816 Лешай Михайла і Олекси з с. Теплиці (Ярослав) від Пекляк Марії (Лешай).

10,817 Горбач Данька з с. Топорів, Касіян Марії (Горбач) з с. Топорів (Радехів) від Боярський Володимира.

10,818 Сенцик Марії, Свид Марії з с. Журавна (Жидачів) від Василишин Михайла.

10,819 Просить о афідавіт: д-р Коваленко Клавдій, ветеринар з с. Любомаі (Волинь).

10,820 Просить о афідавіт: Гадзикевич Володимир, друкарський складач, працював понад 20 літ у друкарні „Просвіти" у Львові.

10,821 Савчук Миколи з с. Ліски (Коломия) від Рожанська Софії.

10,822 Знак Анастазії і Івана, Наумяк Миколи з Дрогобича від Гишпіль Івана і Юстини.

10,823 Пацкань Івана з с. Устянів (Лісько) від Пацкань Федора.

10,824 Боднарчук Олександра і Катерини (Кузь) з с. Томашівці (Калуш) від Камінський Олекси.

10,825 Качмар Михайла з с. Купневичі (Самбір) від Пишпяк Катерини.

10,826 Порожко Ольги з с. Пустомита (Горохів) від Гулюк Петра.

10,827 Ковальчик Миколи з с. Радива (Сянік) від Ковальчик Дмитра.

10,828 Тимків Михайла і Миколи з с. Сівка Войн. (Калуш) від Семків Михайла.

10,829 Івановський Михайла з с. Годинь (Мостиська) від д-ра Сміґуровська Софії.

10,830 Дидина Елисавети з с. Завадівка (Тернопіль) від Коновчинський Володислава.

10,831 Шушкевич Пилипа з с. Дернова (Камінка Струмилова) від Назаркевич Ярослава.

10,832 Винар з с. Тростянець (Добромиль) від Винар Данька.

10,833 Гусак Теклі, Голіят Федя від Голіят Петра.

10,834 Стабінський Льва і Антона, Табака Юліяна, Гулин Михайла від Мартинюк-Мельник Брониславы з с. Іванівка (Тернопіль).

10,835 Фалдиста Марти (Березовська) з с. Курники (Збараж) від Трач Петра.

10,836 Хить Івана, Янів Івана від Янів Миколи з с. Стрільбичі (Самбір).

10,837 Вербовецький Дмитра з с. Говилів Вел. (Тернопіль) Викоцька Франки від Вербовецький Михайла.

10,838 Гаврилюк Степана з с. Зубрець (Бучач) від Пізар Василя.

10,839 Баранець з с. Провала (Жовква) від Жук Андрія.

10,840 Зборовський Івана від Зборовський Миколи з с. Нижнів (Товмач).

10,841 Просить о афідевіт: Демкович Сильвестер, літ 22, самітний, студент, сирота, родину вимордували большевики, з с. Бірча (Перемишль).

10,842 Лончина Льонгина з Камінки Струмимової від Струк Ірини.

10,843 Копильчак Степана з с. Ростоки Малі (Новий Санч) від Копильчак Гната.

10,844 Боднар Івана з с. Підгіряни (Теребовля) від Боднар Володимира.

10,845 Гринчишин Юліяна від Літинський-Динів Івана з с. Тинів (Дрогобич).

10,846 Турчин Йосифа, Курант Марії і Теклі, Держирука Софії від Турчин Софії (Кришальська) з с. Глубічок Вел. (Тернопіль).

10,847 Просить українську дівчину о афідевіт: Василькевич Зиновій, молодий, самітний, пристійний.

10,848 До рідних і знакомих від Чубатий Тараса з с. Юнашкова (Рогатин).

10,849 Дребота Івана з с. Бітля (Турка) від Гайдук Івана.

10,850 Душара Франі зі Стриля від Комаровська Ангелини (Душара).

10,851 Репуржинська Софії з с. Молодилів (Товмач) від Перегінець Миколи.

10,852 Гудима Ольги (Ніткевич) зі Сокаля від Кошалковська Петронелі (Карпюк).

10,853 Гавриш Василя, Бендас Марії і Евдокії, Дабло Анни і Марії з с. Березовиця Вел. (Тернопіль) від Тимків Степана.

10,854 Кравецький Степана і Анни від Бараник Василя з с. Яблониця Рус. (Березів).

10,855 Ковалкевич Василя з с. Радошиці (Сянік) від Гонца Еви.

10,856 Гвасів Анни і Пелагії з с. Гороxівці (Перемишль) від Шпак Івана.

10,857 Ярмола Івана з с. Вербиця (Рава Руська) від Палюшок Михайла.

10,858 Сікора Марії і Михайла з с. Корхів (Білгорай) від Бурило Івана.

10,859 Фліс Магди з с. Червона Воля (Ярослав) від Цебуляк Анни (Шмуль).

10,860 Пиптик Івана від Борута Онуфрія з с. Шанрівці (Турка).

По інформації писати до:

United Ukrainian American Relief Committee

P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

В записах просимо конечно подавати групу і число.

Кожний, хто бажає, щоби прислане ним оголошення **пошукувань родини і знайомих різних скитальників** було поміщене у „Свободі" безплатно, хай вишле таке оголошення впрост до

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE,
P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Хто бажає, щоби прислане ним оголошення було **поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне, то хай разом з оголошенням пришле гроші. Одноразове** оголошення, розміру 1½ цаля в одній колюмні, коштує $1.00.

Адм. „Свободи".

ТАРЗАН, ч. 1656. Дістав наказ забити.

Та в наступнім моменті він вже був зайнятий боротьбою з могутнім і зручним атлетом.

Одну схватку за другою виконував мавпочоловік, однак усі відбивав його противник.

Аж на кінці, в розпуці, Тарзан підняв його високо і вкинув в забарикадовану кімнату.

Коли він обертав тяжким ключем, жінки зібралися довкола нього й закликали: „Вбий його! Вбий його!".

Здиївши зо стіни турецький закривавлений меч, войовник передав його Тарзанові й гримнув: „Так, вбий мене, а ні, то ти самий згинеш!".